
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2019:1

Gudstjänstupplevelser

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:3 Gudstjänstupplevelser, i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska tillsätta en utredning som undersöker vilka faktorer som är viktiga för människors gudstjänstupplevelse och vilka metoder och förhållningssätt som ger framgång i gudstjänstarbetet. Utskottet menar att en sådan utredning vore ett värdefullt tillskott till den kunskap som behövs för förnyelse och fördjupning av Svenska kyrkans gudstjänster och föreslår därför kyrkomötet att bifalla motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2019:3.

Motionens förslag

Motion 2019:3 av Sofija Pedersen Videke, Gudstjänstupplevelser

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som undersöker dels vilka faktorer som är viktiga för människors gudstjänstupplevelse, dels vilka metoder och förhållningssätt som ger framgång i gudstjänstarbetet.

Bakgrund

Gudstjänsten är enligt kyrkoordningen kyrkolivets centrum och en dimension av församlingens grundläggande uppgift (kyrkoordningen, inledningen till 17 kap. samt inledningen till Andra avdelningen). Varje år samlar den nationella nivån in kyrkostatistik vad gäller Svenska kyrkans verksamhet och gudstjänster. En viktig kunskapskälla är även de samordnade digitala enkätundersökningar, så kallade kyrkbussar, där frågor ställs kring olika ämnen. År 2014/2015 inhämtades ett stort material kring attityder gällande gudstjänstfirandet. I boken *Svenska kyrkans medlemmar* av Jonas Bromander (2011) redovisas en stor enkätstudie, där bland annat frågor om attityder till gudstjänsten ingick. I den av nationell nivå utgivna studien *Församlingar mot strömmen* av Andreas Sandberg (2009) behandlades vad kyrkan kan lära av församlingar som uppvisar en positiv utveckling i en allmänt negativ trend. I en studie från Svenska kyrkans forskningsenhet, *Delaktighetens kris* (2015), undersökte Caroline Gustavsson körsångares upplevelse av delaktighet i gudstjänsten. Just nu genomför Gustavsson ett forskningsprojekt i samverkan mellan Stockholms universitet och Växjö stift kring en satsning på gudstjänsten i Asarums pastorat med det tydliga syftet att skapa delaktighet. En första artikel är publicerad, *Gudstjänstfokus, intressefokus och längtan i en aktivitetsmättad tid* (2019) och en större rapport från projektet

kommer att publiceras under hösten 2019. Vid Uppsala universitet forskar doktoranden Karin Rubenson om barns upplevelser av gudstjänst och vid Umeå universitet har Linda Vikdahl publicerat en studie, *Jag vill också vara en ängel* (2014), om de upplevelser som personer med utvecklingsstörning har av delaktighet i Svenska kyrkan.

Kyrkomötet

Kyrkomötet har vid flera tillfällen behandlat frågor om Svenska kyrkans gudstjänstliv och hur det bäst kan främjas. År 2016 behandlade kyrkomötet motion 2016:22 om utvärdering av gudstjänstlivet. Motionären föreslår att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att låta undersöka gudstjänstlivet i Svenska kyrkan för att om möjligt se vad som förenar kyrkor och församlingar med ett högt deltagande i främst huvudgudstjänsten. Gudstjänstutskottet skriver i sitt betänkande 2016:3 att det delar motionärens intentioner men anser samtidigt att det som motionären efterfrågar redan är väl tillgodosett genom tidigare församlingsstudier och böcker i ämnet. Utskottet anger vidare att man vill invänta arbetet med en ny kyrkohandbok för att ge möjlighet att samlat kunna tillvarata och bearbeta det som detta arbete öppnar upp för i relation till församlingarnas gudstjänstliv. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2019:3.

Gudstjänstutskottet instämmer i motionärens iakttagelse: att vi under en lång period arbetat mycket med gudstjänstens form men att vi nu måste rikta blicken mot dess innehåll och kärna. Det finns mycket samlad kunskap i Svenska kyrkan om olika metoder för gudstjänstarbete men utskottet menar att vi vet för lite om hur de människor som firar gudstjänst upplever den. Dessutom förändras samhället i snabb takt och undersökningar som gjordes för bara ett par årtionden sedan kan behöva kompletteras med kunskap om nuläget. Därför ser utskottet en utredning av det slag som motionären föreslår som ett angeläget tillskott i den kunskap som behövs för att kunna förnya och fördjupa kyrkans gudstjänstliv. Utskottet vill särskilt lyfta fram de delar av motionen som berör attityder och förhållningssätt snarare än specifika metodkoncept. Utskottet noterar också den positiva utgångspunkten för motionen – att söka efter faktorer som leder till goda gudstjänstupplevelser snarare än att söka problem.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Maria Klasson Sundin, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Torvald Johansson, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Maria Brolinson, Bartłomiej Szulc, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

G 2019:1

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.